

1.	Наслов на наставниот предмет	ХИГИЕНА			
2.	Код	СМ 225			
3.	Студиска програма	Општа медицина			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	УКИМ-Медицински факултет Катедра по хигиена			
5.	Степен на образование (прв односно втор циклус)	Интегриран циклус			
6.	Академска година/семестар	Втора/IV	7.	Број на ЕКТС кредити	5
8.	Одговорен наставник: проф. д-р Драган Ѓорѓев	Раководител на катедрата: проф. д-р Михаил Кочубовски			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Исполнет услов за запишување на втора година			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Студентот да се запознае и да научи за здравствено-еколошките ризици од загадувањето на воздухот, загадувањето на водата за пиење и површинските води, јонизирачко и нејонизирачко зрачење, здравствено-еколошки аспекти на училишната средина, домување, здравствени установи. Студентот да научи за здравствените ризици од небезбедна храната и неправилна исхрана, да ги усвои принципите на здрава и правилна исхрана на населението				
11.	Содржина на предметната програма: Хигиена (поделба и цел на здравствената екологија) Еколошки концепт на здравјето-релација: доза (експозиција)-промени во организмот, некои аспекти на еко-токсикологијата, процена на ризик и еко-онкологија Здравствена екологија (Комунална хигиена): Физички опасности од животната средина и влијание врз здравјето – јонизирачко, нејонизирачко зрачење, комунална бучава 1. Климатски фактори и здравје Загадување на амбиентниот воздух и влијанието врз здравјето на луѓето Здравствено-еколошки аспекти на водата за пиење и водоснабдувањето Здравствено-еколошки аспекти на површинските и отпадните води Здравствено-еколошки аспекти на земјиштето и цврстите отпадни материи со особен аспект на медицинскиот отпад Здравствено-еколошки аспекти на хемикалии - пестициди, перзистентните органски загадувачи и ендокрини штетности Здравствено-еколошки аспекти на тешките метали Хигиена на населбите и домувањето				

	• Здравствено-еколошки аспекти на училишната средина, карактеристики на морбидитетот кај училишните деца, • Здравствено-еколошки норми во здравствените институции, Хигиена во вонредни услови: брза детекција и отстранување на ризиците од различни медиуми од животнатасредина, Хигиена на храна и исхрана • Здравствена безбедност на храна и болести поврзани со небезбедна храна, • Основни хранливи материи и принципи на правилна исхрана, • Основни принципи на диетотерапијата. Практична настава: • Комунална хигиена: загадување на воздухот: методи за мониторинг на аерозагадување и здравствено статистички методи за следење на негативните здравствени ефекти, вода за пиење методи за мониторинг на безбедноста на водата за пиење, јонизирачко и нејонизирачко зрачење проценка на здравствениот ризик, бучава во животната средина - методологија за мониторинг и проценка на ризик • Училишна хигиена: примена и толкување на анкетен прашалник за хигиена на училишни установи • Хигиена на храна и исхрана; методи за утврдување на безбедност на прехранбените производи, планирање и определување на нутритивната вредност на целодневните оброци, методи за испитување нутритивен стаус и диетотерапија			
12.	Методи на учење: Интерактивни предавања, вежби/семинари			
13.	Вкупен расположив фонд на време	150 часа Кредити 5 x 30 часа за 1 кредит = 150 часа		
14.	Распределба на расположивото време	150 - 75 часа предавања вежби и семинари = 75 часови домашно учење		
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часови
		15.2	Вежби (лабораториски, семинари, тимска работа)	45 часови
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	часови
		16.2	Самостојни задачи	часови
		16.3	Домашно учење	75 часови
17.	Начин на оценување			бодови
	17.1	Тестови	Континуирани проверки Континуирана проверка 1 или тест за хигиена и	мин.-макс. бодови

		здравствена екологија	21 - 35 бодови
		Континуирана проверка 2 или тест за хигиена на храна и исхрана	15-25 бодови
	Завршен испит	Усмен дел (интегративен) , од мин 15 до макс 20 бодови Тоа е задолжителен дел од испитот кој се состои од 2 прашања со кои наставникот испрашува за интегративното знаење кое е битно за разбирање на целината на предметот и превентивната пракса Студентот е должен да освои минимум од предвидените бодови за секој дел од испитот посебно за да можат да му бидат впишани бодовите за завршен испит. Во спротивно испитот се смета за неположен.	
17.2	Семинарска работа/проект (презентација: писмена и усна)	Семинарски работи	бодови мин.-макс
17.3	Активно учество	Теоретска настава, од мин. 1 до макс. 5 бодови 100% присуство - 5 бодови 80% присуство - 4 бодови 60% присуство - 3 бодови 50% присуство - 2 бодови 40% присуство - 1 бод Практична настава , од мин. 9 до макс. 15 бодови 11 вежби присуство - 15 бодови 10 вежби присуство - 13 бодови 9 вежби присуство - 11 бодови 8 вежби и помалку значи задолжително колоквирање на вежби и 9 бодови	
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)	до 59 бода	5 (пет) Ф
		од 60 до 68 бода	6 (шест) Е
		од 69 до 76 бода	7 (седум) Д
		од 77 до 84 бода	8 (осум) Ц
		од 85 до 92 бода	9 (девет) Б
		од 93 до 100 бода	10 (десет) А
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	Условувачки критериуми: За да добие потпис студентот е потребно да ја посетува теоретската, практичната настава и да освои минимум бодови За да пристапи на завршен испит студентот треба да ги положи предвидените континуирани проверки или да освои минимум 60% од вкупниот број бодови предвидени за континуирани проверки при што во испитната сесија прво ги полага неположените континуирани проверки, а	

		потоа пристапува на завршен испит. Оценката за предметот се формира врз основа на збирот на бодовите од сите активности, континуираните проверки и завршниот испит.			
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Студенска анонимна евалуација за предметот и наставниците и соработниците кои учествуваат во изведувањето на наставата			
22.	Литература				
22.1	Задолжителна литература				
	Р.бр	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	Волас РБ и сор.	Јавно здравство и превентивна медицина.	Табернакул, Скопје	2010
	2.	Горѓев Д, Кочубовски М, Кендровски В, Ристовска Г.	Хигиена и здравствена екологија	Медицински факултет, Републички завод за здравствена заштита	2008
	3.	Горѓев Д, Кендровски В, Ристовска Г, Димитровска З.	Хигиена на храна и исхран	Медицински факултет Скопје, Републички завод за здравствена заштита	2008
	4.	Кочубовски М.	Здравствено-еколошки аспекти на тешки метали од интерес.	Институт за јавно здравје на Република Македонија	2013
	5.	Џекел ЦФ и сор.	Епидемиологија, биостатистика и превентивна медицина – трето издание	Табернакул, Скопје	2010
22.2	Дополнителна литература				
	Р.бр	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1	Тулчински Т.	Ново јавно здравство	Студентски збор, Скопје	2003
2	Gjorgjev D, Kendrovski V, Tozija F.	Enviromental Health Risk Assessment Studies. In: Zaletel-Kragelj L, Bizikov J, editors. Methods and Tools in Public Health. A handbook for teachers, researchers, health professionals and decisions makers.	Lage:Hans Jacobs Publishing Company http://www.snz.hr/ph-see/publications.htm	2010	